

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

21 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 21 lutego 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 9 września 2021 r., I ACa 250/21,
w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko A. B. i J. B.
o zapłatę,

oddala skargę kasacyjną.

CVS

Beata Janiszewska
[SOP]

Jacek Grela

Marcin Łochowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 9 września 2021 r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 17 lutego 2021 r., którym Sąd ten zasądził od A. B. i J. B. solidarnie na rzecz Bank S.A. w W. (obecnie syndyka masy upadłości Bank) 399 495,76 zł z bliżej określonymi odsetkami, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej:

Strony łączyła umowa kredytu hipotecznego zawarta 20 czerwca 2007 r., na mocy której bank udzielił kredytobiorcom kredytu w wysokości 399 495,76 zł indeksowanego kursem franka szwajcarskiego (CHF). Przy założeniu, że uruchomiono całość kredytu w dacie sporządzenia umowy, równowartość kredytu wynosić miała 180 685,55 CHF; rzeczywista równowartość miała zostać przez strony określona po wypłacie ostatniej transzy kredytu. Kredytobiorcy oświadczyli, że są świadomi ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko.

Spłata kredytu miała nastąpić w 360 miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych. Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 7,04% w skali roku, na które składała się suma obowiązującej stawki DBCHF i stałej marży banku, która wynosiła 4,64%. Kredytobiorcy oświadczyli, że są świadomi ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania, w całym okresie kredytowania i akceptują to ryzyko.

W umowie wskazano, że bankowa tabela kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut jest sporządzana na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzania tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP; tabela sporządzana jest o godz. 16:00 każdego dnia roboczego i obowiązuje przez cały następny dzień roboczy. Z umowy wynikało też, że w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczana do CHF według kursu kupna walut określonego w tabeli kursów, obowiązującego w dniu uruchomienia środków. Wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty

wyrażonej w CHF po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych do CHF obowiązującego w dniu spłaty.

W dniu 30 maja 2012 r. strony zawarły aneks nr 1 do umowy, na mocy którego kredytobiorcy wyrazili zgodę na przystąpienie do Restrukturyzacji [...] dotyczącej odroczenia spłaty części rat kredytu przez okres 60 miesięcy, a ponadto wydłużenia okresu spłaty kredytu. Po podpisaniu aneksu nr 1 pozwani spłacali raty kredytu do marca 2013 r. Następnie 23 stycznia 2014 r. wpłacili na rzecz powoda kwotę 30 808,68 zł, stanowiącą równowartość 8623,12 CHF. Po tej dacie pozwani nie uiścili już żadnych należności z tego tytułu na rzecz banku.

Pismami z 7 października 2014 r., w związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu, powód złożył pozwanym oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. W dniu 11 czerwca 2015 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg bankowych, w którym stwierdził, że w jego księgach figuruje wymagalne zadłużenie pozwanych jako dłużników solidarnych z tytułu zawartej 20 czerwca 2007 r. umowy kredytu. W wyciągu wskazano, iż w związku z brakiem spłaty wszystkich zobowiązań określonych umową zadłużenie pozwanych na 11 czerwca 2015 r. wynosi 770 002 zł.

Sąd Apelacyjny uczynił ustalenia Sądu Okręgowego częścią uzasadnienia własnego wyroku. Podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że postanowienia łączącej strony umowy, w zakresie w jakim przewidują system ustalania kursu franka szwajcarskiego na potrzeby operacji przeliczeniowych, w wyniku których określana była wysokość wypłacanego kredytu oraz rat kredytu, są klauzulami abuzywnymi w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz w związku z tym nie wiążą pozwanych jako konsumentów. Wobec zaś uznania spornych postanowień za abuzywne konieczne, zdaniem Sądu Apelacyjnego, stało się przesądzenie na podstawie art. 58 § 1 k.c., że umowa kredytu będąca przedmiotem oceny w sprawie jest nieważna w całości. Skoro zaś pełnomocnik reprezentujący powodów na rozprawie przed Sądem pierwszej instancji wskazał, że w razie uznania postanowień umowy za nieważne wnosi o zasądzenie solidarnie od pozwanych 399 495,76 zł wraz z odsetkami

ustawowymi, to takie stanowisko dawało podstawę do zastosowania art. 410 k.c. i zasądzenia wskazanej kwoty zgodnie z tym zmodyfikowanym żądaniem.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie w całości oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 17 lutego 2021 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie: art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z postanowieniami § 9 ust. 2 w zw. z § 6 ust. 1 umowy kredytu oraz § 10 ust. 3 w zw. z § 6 ust. 1 umowy kredytu; art. 58 § 1 i art. 385¹ § 1 k.c.; art. 385¹ § 2 w zw. z art. 65 § 1 i 2, art. 358 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. XLIX ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. przepisy wprowadzające Kodeks cywilny oraz art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (dalej: „pr.weksl.”); art. 385¹ § 1 i 2 k.c.; art. 65 § 1 i 2 k.c. w zw. z § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 3 umowy kredytu; art. 69 ust. 2 pkt 4a w zw. z art. 69 ust. 3 i w zw. z art. 75b u ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: „pr.bank.”) oraz w zw. z art. 4 ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa anyspreadowa”); art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”); art. 410 k.c.; art. 232 w zw. z art. 286 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Strony zawarły umowę kredytu indeksowanego kursem waluty obcej. Według Sądu Apelacyjnego postanowienia dotyczące przeliczenia kwoty kredytu i spłat na CHF są abuzywne, a bez nich umowa nie może funkcjonować, co prowadzi do wniosku o jej nieważności. Skarżący podważa to stanowisko, formułując zarzuty, które już wielokrotnie były przedmiotem oceny w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

2. Sąd Apelacyjny trafnie ocenił jako niedozwolone klauzule przeliczeniowe w umowie stron, pozwalające pozwanemu bankowi na arbitralne (dowolne) ustalanie kursu walutowego stanowiącego podstawę do określenia wysokości udostępnionej powodowi kwoty kredytu i wysokości poszczególnych rat. Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień, w których możliwość ustalania kursu

(a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. m.in. wyroki: z 30 czerwca 2022 r., II CSKP 656/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 52, i tam powołane orzecznictwo; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 334/22; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22).

3. Konsekwencją stwierdzenia, że dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. m.in. uchwałę SN z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87, oraz uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56, a także m.in. wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22).

Zatem uznanie, że postanowienia określające zasady przeliczania kwoty kredytu udzielonego w CHF na złote polskie oraz uiszczanych spłat na walutę obcą są niedozwolonymi postanowieniami umownymi, oznacza, że zgodnie z art. 385¹ § 1 zd. 1 k.c. nie wiążą one pozwanych. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć z reguły skutek w postaci „przywrócenia” sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku tego warunku (wyrok z 21 grudnia 2016 r., C-154/15, C-307/15 i C-308/15, Francisco Gutiérrez Naranjo i Ana María Palacios Martínez przeciwko Cajasur Banco i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (BBVA), pkt 61-62).

4. Wyeliminowanie z łączącej strony umowy kredytu indeksowanego niedozwolonych postanowień umownych określających zasady przeliczania udzielonego kredytu na złote polskie oraz spłat na CHF wymaga oceny, czy umowa w pozostałym zakresie jest możliwa do utrzymania. Dla oceny tej kwestii nie ma

bezpośredniego znaczenia fakt, że wymieniona klauzula określała świadczenie główne stron (zob. wyroki SN: z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; zob. też wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44).

W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje stanowisko, że w przypadku umowy kredytu indeksowanego kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy. W takiej sytuacji nie jest bowiem możliwe określenie zgodnego z wolą stron rozmiaru wzajemnych świadczeń, a przede wszystkim wysokości zobowiązania konsumenta względem banku. Postanowienia określające główne świadczenia stron podlegają bowiem kontroli z punktu widzenia abuzywności tylko wówczas, gdy są niejednoznaczne (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.). W przeciwnym razie zasady ochrony konsumenta muszą ustąpić jednoznacznej woli stron. Jeżeli jednak postanowienia te są niejednoznaczne, to w efekcie nie ma zgodnych oświadczeń woli obu stron co do związania się umową o określonej treści. Nie istnieje więc konsens w zakresie głównych świadczeń, który z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c. podlegałby ochronie. Stąd też wynika skutek w postaci braku związania umową w pozostałym zakresie (a nie tylko co do niedozwolonego postanowienia), skoro nie są uzgodnione główne świadczenia stron, a więc elementy konstrukcyjne umowy, przesądzające o charakterze (istocie) danego stosunku prawnego (zob. wyrok SN z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22, OSNC 2023, nr 5, poz. 50, i tam powołane orzecznictwo).

Zatem wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy umowy kredytu indeksowanego kursem CHF jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR (wyroki SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 13 kwietnia 2022 r., II CSKP 15/22; z 26 kwietnia 2022 r., II CSKP 550/22; z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22; z 20 maja 2022 r., II CSKP 796/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 875/22; z 30 maja 2023 r., II CSKP 1536/22; z 22 czerwca 2023 r., II CSKP 1484/22, por. jednak odmiennie wyroki SN: z 26 maja 2022 r.,

II CSKP 650/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 18 sierpnia 2022 r., II CSKP 387/22; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22; z 23 listopada 2022 r., II CSKP 923/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 272/22).

5. Nie są uzasadnione zarzuty skargi wskazujące na możliwość wypełnienia luki w umowie, powstałej na skutek usunięcia z niej klauzuli przeliczeniowej (art. 385¹ § 1 k.c.), przez odwołanie się do art. 65 § 1 i 2 k.c., art. 385 § 1 i 2 k.c. lub art. 41 pr.weksl.

Po pierwsze, analizując dopuszczalność dokonywania wykładni umowy na podstawie art. 65 k.c. w celu utrzymania jej w mocy po wyeliminowaniu klauzul abuzywnych, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, że art. 5 i 6 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, by sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej dyrektywy, dokonał wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron (wyrok z 18 listopada 2021 r., C-212/20, M.P. i B.P. przeciwko „A.” S.A.). Trybunał przypomniał, że w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku (wyrok z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W. i R.W. przeciwko Bank BPH, pkt 67, i powołane tam orzecznictwo).

Dokonanie postulowanej przez skarżącego wykładni na podstawie art. 65 k.c. sprowadzałoby się w rezultacie do zmiany treści klauzuli indeksacyjnej, ponieważ prowadziłoby do zmiany jej rozumienia przez wprowadzenie odesłania do „wartości rynkowej” waluty obcej. Jednak postanowienie uznane przez sąd za nieuczciwe nie powinno na podstawie art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 być stosowane, a jego treść zmieniana (wyrok TSUE z 18 listopada 2021 r., C-212/20, M.P. i B.P. przeciwko „A.” S.A., pkt 70-71). Jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym

unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (tak postanowienie TSUE z 4 lutego 2021 r., C-321/20, CDT SA przeciwko MIMR i HRMM, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo).

Po drugie, jak wynika z jednolitego orzecznictwa Sądu Najwyższego odnoszącego się do postanowień niedozwolonych stosowanych w umowach kredytu denominowanego i indeksowanego, do takiej umowy nie może mieć zastosowania art. 358 § 2 k.c. (zob. wyroki: z 25 maja 2022 r., II CSKP 650/22, OSNC-ZD 2022, nr 4, poz. 48; z 28 września 2022 r., II CSKP 412/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22; z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1334/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 17 marca 2023 r., II CSKP 924/22; z 5 kwietnia 2023 r., II CSKP 1477/22; z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22, i tam powołane orzecznictwo).

Po trzecie, nie ma możliwości uzupełnienia luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że treść czynności prawnej jest uzupełniana przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie są zatem przepisami o charakterze dyspozytywnym lub przepisami mającymi zastosowanie w konkretnych typach stosunków umownych, chyba że konsument wyrazi taką wolę w przypadku, gdy usunięcie nieuczciwego postanowienia umownego zobowiązywałoby sąd do unieważnienia umowy jako całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie dotkliwe skutki. Wola konsumenta, który uważa, iż stwierdzenie nieważności całej umowy nie jest dla niego niekorzystne, przeważa nad wdrożeniem systemu ochrony, takiego jak zastąpienie nieuczciwego postanowienia i utrzymanie umowy w mocy. Dyrektywa nr 93/13 sprzeciwia się, w przypadku braku wyraźnej woli samego konsumenta, utrzymaniu w mocy nieuczciwych warunków umowy, które w chwili rozstrzygnięcia sporu ocenia się jako obiektywnie korzystne dla niego. Nie jest przy tym dopuszczalne częściowe utrzymanie nieuczciwego warunku umownego w mocy przez usunięcie elementów przesądzających o jego nieuczciwym charakterze, o ile sprowadzałoby się to do mającej wpływ na istotę tych warunków zmiany treści umowy. Sąd nie jest zatem uprawniony do uzupełniania umowy treścią niezgodną przez strony, ustaloną z odwołaniem się do art. 41 pr.weksl., choćby zmierzała do wyrównania ich pozycji

w stosunku prawnym (zob. wyrok SN z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1016/22, i tam powołane orzecznictwo).

6. Chybiony jest zarzut skargi kwestionujący przyjęcie przez Sąd Apelacyjny, że klauzule związane z indeksacją kredytu kursem waluty obcej określają główne świadczenia stron. Wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. w kontekście pojęcia „głównych świadczeń stron” w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości. Klauzule przeliczeniowe zastrzeżone w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej wyroku określają główne świadczenie kredytobiorcy (zob. m.in. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22).

Na takim stanowisku stoi też Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, pkt 37; z 20 września 2018 r., C-51/17, OTP Bank Nyrt. i OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt przeciwko Teréz Ilyés i Emil Kiss, pkt 68; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, pkt 44).

7. Skarżący zarzuca, że mimo usunięcia z umowy niedozwolonych postanowień, umowa może być wykonywana zgodnie z art. 69 ust. 3 pr.bank. Jest to zarzut nietrafny. Wejście w życie ustawy antyspreadowej, którą dodano ustęp 3 art. 69 pr.bank., w żaden sposób nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień we wcześniej zawartych umowach kredytu i ich konsekwencji na byt tych umów (zob. w szczególności wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20).

8. Rację ma skarżący, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie ma skutku horyzontalnego i nie jest źródłem prawa w stosunkach między powodowym bankiem a pozwanymi. Rzecz jednak w tym, że Sądy *meriti* nie upatrywały w tym przepisie podstawy prawnej do oceny skutków usunięcia z umowy stron postanowień abuzywnych, ale w tym zakresie odwołały się do prawa krajowego (zob. też wyrok

SN z 13 października 2022 r., II CSKP 864/22, i tam powołane orzecznictwo). W tym kontekście zarzut naruszenia art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 jest nietrafny.

9. Nie jest także uzasadniony zarzut naruszenia art. 410 k.c. W braku działania sanującego, świadczenie spełnione na podstawie niedozwolonego postanowienia umowy musi być postrzegane jako świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (uchwała składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56). Stanowisko to jest utrwalone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. wyroki: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 40/21; z 29 lipca 2021 r., I CSKP 146/21; z 28 października 2022 r., II CSKP 898/22; z 25 maja 2023 r., II CSKP 989/22).

Uznając zatem, że po wyeliminowaniu z umowy niedozwolonych klauzul przeliczeniowych umowa w pozostałym zakresie nie może wiązać, obu stronom przysługuje roszczenie o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie tej umowy.

10. Wobec powyższego zarzut naruszenia art. 232 w zw. z art. 286 k.p.c. nie może być skuteczny. Nie było bowiem ani konieczne, ani możliwe dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w celu ustalenia wysokości zadłużenia pozwanych przy uwzględnieniu średniego kursu franka szwajcarskiego, ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, skoro odwołanie się do tego kursu jest wykluczone.

11. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

Beata Janiszewska Jacek Grela Marcin Łochowski

[D.Z.]

[ms]